

1583 – 1585 – Guido Vandermaliere

15 oktober 1583 – Schuldbekentenis hommell – SAP 115 – nr. 63 – Processen

Het volgende stuk is een retro-acte komende uit een dossier van 1592 waarbij Eloy Moreel als eiser optreedt tegenover Dyerick vanden Cycke.

Ick, Dieriyck Vanden Cycke, kenne ende belyde by desen , hoe dat ick dueghedelick schuldich ben Eloy Moreel, de somme van achtenveertich ponden parisis over den coop ende leveringhe van hommelle ende belove overzulcx den voorschreven somme xlvijij pond parisis te betaelene anden voornoemde Eloy ofte anderen brynghere van dese cedulle, cause ende actie daer an hebbende, te paesschen eerstcomende xvc lxxxv-tich
Oriconde myn hanteeken ghedaen present Michiel Longhespee ende Maerten Pladys
Actum desen thiensten dach van octobre xvc lxxxiiij-tich
Dierycck vande Cycke – by laste

Ick Dierick vande Cycke kenne ende belyde by desen hoe dat ick dueghedelick
schuldich ben Eloy Moreel de somme van achtenveertich ponden parisis
over den coop ende leveringhe van hommelle ende belove overzulcx den
voorschreven somme xlvijij pond parisis te betaelene anden voornoemde
Eloy ofte anderen brynghere van dese cedulle cause ende actie daer an
hebbende te paesschen eerstcomende xvc lxxxv-tich
Oriconde myn hanteeken ghedaen present michiel longhespee ende
maerten pladys
Actum desen thiensten dach van octobre xvc lxxxiiij-tich
Dierycck vande Cycke by laste

Men last ende beveelt een yeghelic van wegghen den heere ende wet, alle de ghonnen die hebben ofte weten eenighe ghoedyngghen ofte juweelen van de kerken ende gheestelicke personen deser stede, die bryngghen ten voorschynne anden pasteur van Ste. Bertins ofte an die vander wet – verbiedende wel sterckelick dat niemant wie dat zy, hem en vervoordere te injurieren ofte vervlecken met woorden ofte daet, gheck, spyt ofte spot, eenighe persoonen vander catholicque religie in kerckendienst ende andersins, hoe dat zy, op pene van arbitraire correctie als beroeders vande ghemeene ruste

Item zal niemant, wie hy zy, hem en vervoorderen an te tasten, nemen nochte wech te draghen vut anderen huusen ende hoven eenighe ghoedyngghen hem niet toebehoorende als meublen, cathelen, houdwerck, iserwerck, **hommelpertsen**, groene ofte drooghe, fruit, **stekebeyers**, ende derghelicke ghoeden op ghelycke correctie als van diefte ter discretie van de wet.

Item dat nyemand en bestae in te doen ende venten eenighe **wynen ende bieren**, zonder alvooren te gheven contentement den thresorier ende haelen billetten – verbiedende voortdan een yeghelic **herberghe te houden**, ofte bier te venten buuten consente vanden bailly ende wet ende zonder alvooren daertoe gheauthoriseert te zyne, op ghelycke correctie ende de boete van drie ponden parisis, te betaelen den officier, stede ende anbrynghere, elck een derde ende voorts op den verbeurte vanden dranck ende verbodt van meer te tappen.

Item dat van nu voortan niemant en bestae te **tappen ofte vercoopen eenighe wynen** ofte bieren eer anderstont die byden wet **ghewarrandeert** ende ghestelt zullen wesen ten zekeren pryse, op de voorseide boete van iij pond parisis, verbuerte van de dranck ende verbodt van tappen ende herberghe

Verbiedende de wynen ende bieren ten hooghere pryse te vercoopen dan die ghestelt werden op ghelycke boete ende verbeurte

Item dat een yeghelic zuuvere ende weere alle **vulicheyd ende mes** van voor zijne woonstede ende erfve met alder diligentie, emmers zoe haest alst moghelic wert, op pene van ghedaen tzyne ten costen vande ghonne in ghebreke bevyndende

Item datmen voortdan alle **coorne ende graen** zal bryngghen ende venten ter **Ouder Maerct** naer oude coustume ende aldaer svrydaechs zal houden maerct van allen ghoeden als van allen tyden, laetende op andere daeghen houden marct van zuuvele, fruit ende andere waeren ter plaetse vande **Nyewe Maerct**, zoo men ghecousumeert es van doene.

Item dat alle insetene vermaent **ter waecke** hemlieden zullen vinden in tyden ende wylen voor het verlaeten vande wachtschelle, diemen voordan zal luuden ter marct ghestoffeert met ghoede ende sufficssante waepene, op de boete van x schele partisis telcker reyse van ghebreke ende den nacht achterblyvende zal boeten iij pond parisis, behouens legittime excusie te vooren te doene, zal oock een andere in zyne plaetse ghestelt wesen tzyenen coste.

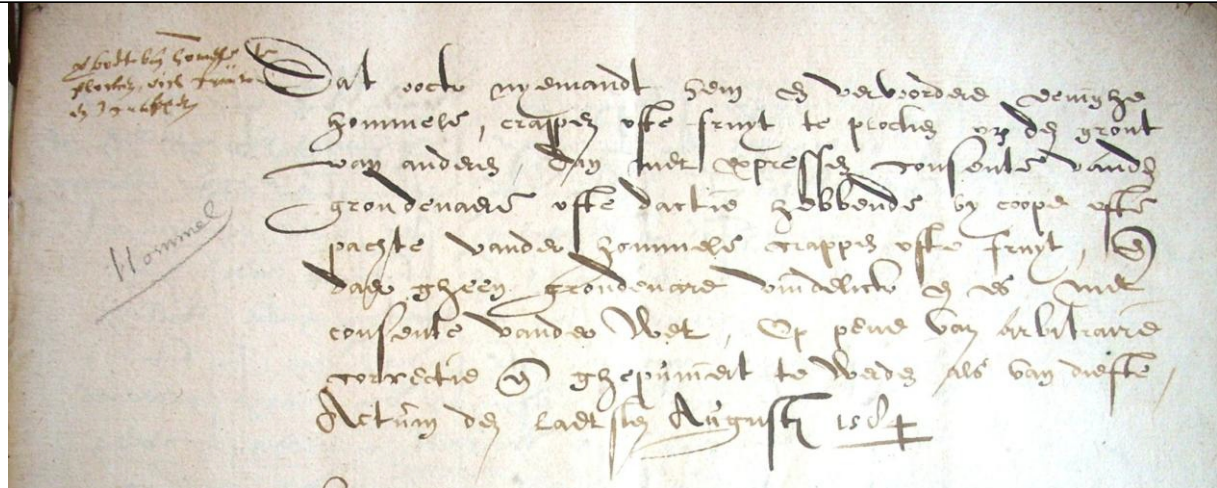
Item zoo wanneer eenighe **beroerte van gheboufte** zal commen op de stede ende datmen de voorseide wachtschelle zal cloppen op een boord, zullen alle insetene daertoe ghequalifiert, hemlieden vinden met ghoet gheweere ter assistentie van justitie ende vander wacht omme ghezaemdelick tgeboufte te wederstaene ende de stede met tghemeente te bewaren ende behouden in ruste.

Item dat gheene herberghiers, taverniers ofte tappers hemlieden en vervoorderen te stellen volck ende laeten dryncken thuerlieden huussen - wie dat zy – op **zondaeghen** ende andere

heylichdaghen t'voornoens noch oock t'achternuens inden dienst op de boete van vj pond parisis ten laste vande weerd ende drie ponden parisis ten laste van elcke ghezette persoone te bedeelen als van ouden tyden

Actum als boven ende ghepubliceert ter halle den xxjste mey 1584

31 augustus 1584 – verbod op het plukken van hop op andermans grond – Resoluties B

Dat oock nyemandt hem en veruordere eenighe hommele, crappen ofte fruyt te plocken op de gront van anderen Dan met expresse consente van den grondenauer Ofte d'actie hebbende, by coope ofte pachte van de hommele, crappen ofte fruyt Ende daer gheen grondenare vindelick en es Met consente van de wet Op pene van arbitraire correctie ende ghepuniert te werden als van diefte Actum de laetsten augusti 1584

29 oktober 1584 – Vier zakken hop - SAP 331

Swoensdaghs den xxix ste octobris 1584

Gheconsenteert **Jehan Lamys** van St. Omaers,

de lichtunghe van vier zacken hoppe by hem gecocht jehens **Jaques de Pape**,

voor de somme van xiiij pond par hondert,

de voorseyde hoppe ghedaen apprehendeeren ter verzoucke van **Eloy Moreel**

als ghepand goed, mids by de voornoemde coopman te consigneren over de voornoemde Pape, ter greffie

zoo veele pennynghen als voornoemde Moreel, den voorseide Jacques comt te heessen by acte an condempnatie – assignerende den partien dagh peremptoire – omme te procederen by justicie ten daeghe van morghen op trolle van oppositien

29 oktober 1584 – De Ocssenbilck - Halmen SAP 365 – folio 255

Anthonis Courtyl

heift ghecocht teghen **Maycken de wedewe van Jacob Fieul filius Pieter** ende jeghen

Gheleyn Quatghebeur haren bystaenden man

Eerst vyf lynen zaylant ligghe in de **Wipperhouck** streckende oost ende west –

twesthende de hofstede van Lauwyck , de bilck – toosthende de voornoemde Lauwyck – de noortzyde daeldynghen van Pieter Deroo

Item een ghemet ende xxxix roeden zaylant ligghe inden zelven houck streckende oost ende west – twesthende de straete – oosthende daeldynghen van Christiaen Masselis – de zuutzyde thelst van mijn heere van de Clytte **ghenampt de ocssenbilck** – de noortzyde davedynghen van Berthelmeus Vlynoot

Item noch drie vierendeel zaylant preter xiiij roeden streckende zuut ende noort

Bailly, burghmeesters ende schepenen der stede van Poperinghe, hebben gheordonneert ende ghestatueert, ordonneren ende statueren, midts desen, conforme den oude cueren ende statuuten der selve stede, dat alle weerden, weerdinnen, tappers, tappeghe ende andere, wie dat zy, ghehouden werden te venten, tappen ende destribueren huerlieden wynen, bieren ende andere dranck, metghaders den azyn ende verdifuus in kannen ende maeten houdende huerlieder behoirlicke groote ende de kannen ghepint byden ghezwooren ycker vande stede, op de boete van drie ponden parisis van elcke canne ofte maete te cleene zynde ofte onghepint tzy groot ofte cleene, zoo dickmael dat bevonden wert ende de maete ende canne verbuert. Item dat alle brauwers ende brauweghen zullen schuldich zyn vut te leveren huerlieden bieren in tonnen houdende lxiiij stoopen stedemaete ende nietmin, halfve tonnen naer advenante, doende die gaugieren by den vorseide yckere ende branden metter P als van ouden tyden op de boete van iij pond parisis van elcke tonne ofte halfve te cleene ende onghebrant bevonden ende voorts verbuert

Actum den xijste decembris 1584

Ende ghepubliceert tsondaechs den xvjde der selver maendt

Gheconsiderereert byden heere, burghmeesters ende schepenen deser stede de schaede ghedoocht by de zelve stede ter oirzaecke van tventen van bier byde soldaeten alhier opghenomen zonder betaelinghe van assyse; hebben verbooden ende gheinterdiceert, verbieden ende interdiceren wel expresselick by desen, allen insetenen vander stede, wie dat zy, eenich bier te haelen te doen haelen ofte coopen eenighe bier, tzy groot ofte cleene – wie dat sy, - ten huuse van de voorseide soldaeten jeghenwoordelick op de nyeuwe marct waer **Vincent Ligneel** tewoonen plach, in kannen, kitten, seulen, ketelen ofte andere maeten ofte vaeten, directelick ofte indirectelick, hoe dat sy op de boete van iij pond parisis van elcke canne, kitte, seule, ketel ofte andere maete ofte vut groot ofte cleene, zoo dickmael dat achterhaelt wort, ende voorts de kanne, kitte, ketele ofte maete ende bier verbuert, ten proffycyte van alle officieren ende een yeghelick des bevindende, sonder eenighe simulatie ofte bedroch. Actum den xxijde decembris 1584 Ende ghepubliceert ter halle – tsondaechs de nxxijde der zelve maend ende jaere

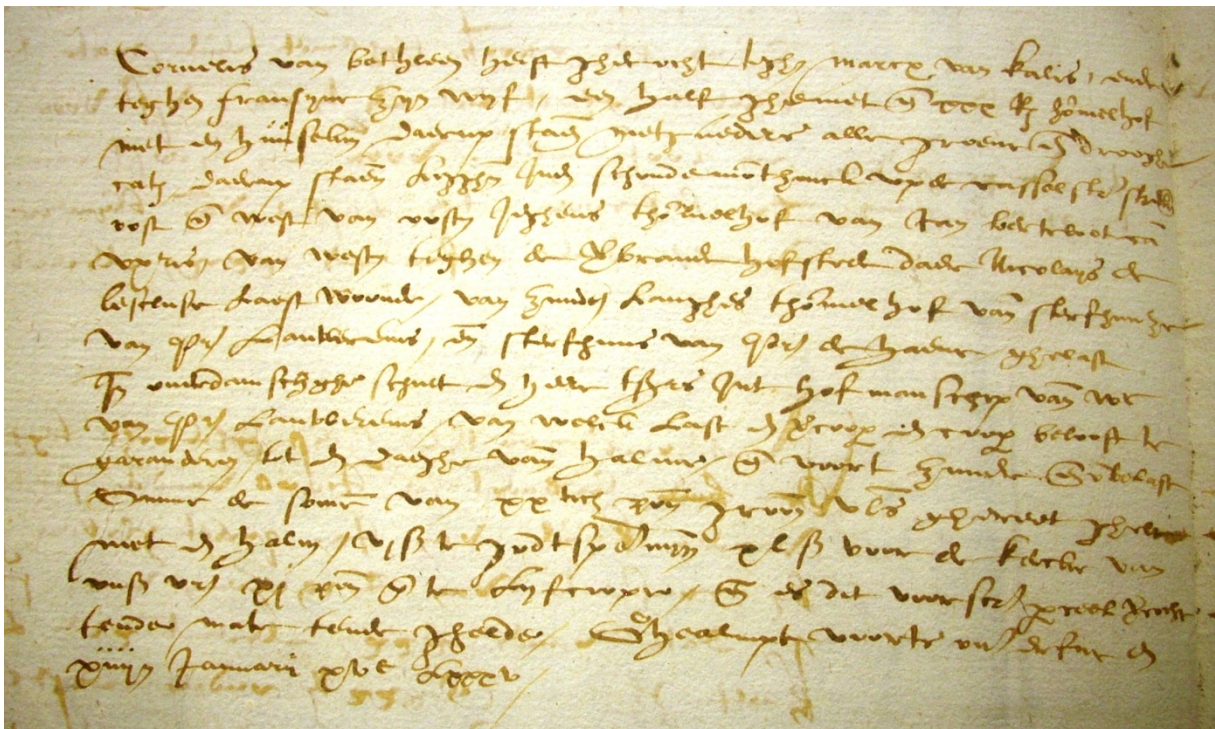
+ stadsrekening 1584 – 1585

1585

14 januari 1585 - Halmen - SAP 365 - Folio 256

Bastiaen Muet heift ghecocht jehens **Jacques de Worm ende Maycken** zyn wyf – een ghemet zaylant liggende inden Edewarthouck - emmers de plecke also die gheleghen es - de vier houcken ende de middelwaert - streckende zuut ende noort - noorthende an tlant van de heer - tzuuthende ende de westzyde tlant ende de derve van Pieter Vander Stegghele - doostzyde tlant van Mahieu Voet - bloot erfve - zuuver ende onbelast – omme de somme van xij pond grooten - te betaelen ghereet met den halm - dies es bespreck dat in gevalle de naerhede beclaeght werde die tzelve lants by naerhede behouden zal - ghehouden wert de eersten cooper boven de voornoemde penninghen te furnieren - lx ponden paris is over den hommellblock gheroeit te hebben – ende tzelve lant met coorne bezaeyt te hebben - v schele voor een godspenninck - zes ponden voor svercoopers huusvrauwe een hoofcleet - xxx ponden paris is te lyfcoope - alle te laste vande blyvere - Ghealmpt voorts over erfve den xiiij january xvc lxxxv

14 januari 1585 – Hommelhof gekocht - Halmen – SAP 365

Cornelis van Bethlem

heift ghecocht teghen **Marcx van Kalis ende teghen Fransyne** zyn wyf, een half ghemet ende xxx roeden hommellhof met de huuseken daerup staende metgaeders alle groene ende drooghe cathelen daerup staende liggende in de Schoude monthouck opde **Casselstraete** –

streckende oost ende west – van oosten jehens thommelhof van **Jan Berteloot** causa uxoris
– van westen teghen de verbrande hofstede daer **Nicolays de Losense** laest woonde,
van zuuden langhes thommelhof vande sterfhuuze van **Pieter Lauwerens** ende sterfhuus van
Pieter DeHaene,
ghelast inde Overdamsche schult de heere tsjaers int hofmanschip vande wedewe van **Pieter
Lauwerens** –
van welcke last de vercooper de cooper belooft te garanderen tot de daghe vande halme
ende voort zuuver ende onbelast
omme de somme van xxv ponden grooten vlaemsch ghereet ghelt met den halm
vj schele te godtspennynck
xl schele voor de kercke van Onse vrouwe
xj ponden parisis te lyfcoope
ende es dat voorschreven parceel vercocht tende mate tende ghelde
ghealmpd voorts over erfve den xiiij januari xvc lxxxv

11 februari 1585 – De Cleene Croone - SAP 365 - Folio 260

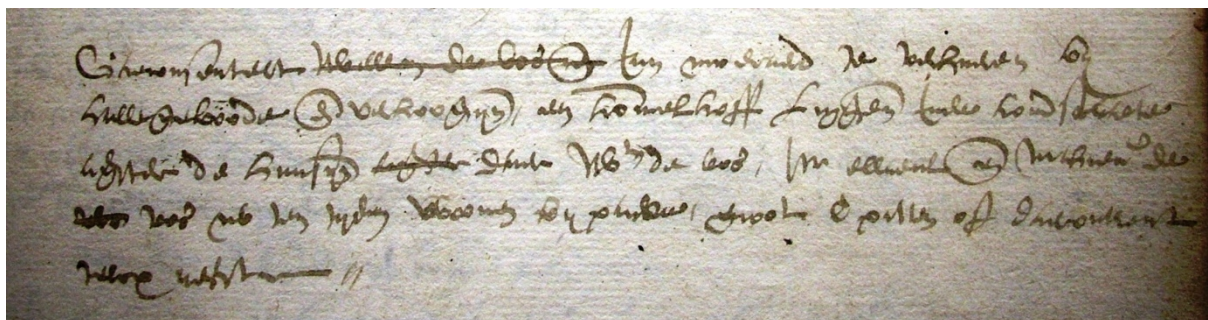
Alaert de Roode heift ghecocht tegen **Loyse Boons weduwe van Jooris Sinnage** als
machtich ende hier toe gheautoriseert alst blyckt by procuratie speciale ende irrevocable -
ghepasseert voor schepneen ende coeurheers vande heerlichede vande proostie van Sint
Donaes te Brugghe in Berghen ende Berchambacht -
in date vande achste january xvc lxxxv - gheseghelt met den seghele van zaeken der
voorschreven heerlichede op dubbelen steerte in groene wasse ende opden remploy
gheteekent Jalix -
te wetene vierde van j plexken lants **hommelhof** zynde - groot int gheheele ontrent j lynn
lants - liggende upt Crombkestraete metten zuuthende upde erfve van Pieter Thoos - causa
uxoris - doostzyde Clays Bekes erfve - tnoorthende upt voornoemde straete - de westzyde de
weduwe van Toussain Deveren -
Item tiiijde vande huuse staende upde Yperdamcutter met tiiijde vander erfve daer mede
gaende - ghenaeemt **de Cleene Croone** -
streckende metten zuutzyde upde voornoemde Yperdam - doostzyde *niet ingevuld* - de
westzyde an de Groote Croone -
ghelast met zyn advenant in cutterrente den heere tsjaers -
ende dat omme de somme van xxiiij ponden parisis den hoop - ghereet ghelt met den halm -
ij schele te godtspenninck - te lyfcoope v pond parisis - viij pond parisis voor een hoofcleet -
alle ten laste vande blyvere -
zuuver goedt om zuuver ghelt -
Ghealmpd over erfve den xj de february xvc lxxxv

23 februari 1585 – Hommelpitten verhuurd - SAP 244

Saterdaghs den xxij stede february 1585
Gheconsenteert **Bartholomeus Liebaerd** in verhuren by hallegeboode **xiiij hommelpitten**
ende anderhalf gemet gerslant op de **Werfstraete**, toebehoorende daeldinghen van
Aernoudt Borry ende zyn wyff
Gheconsenteert **Frans Diedeman** als borghe vande kinderen van **Gheleyn Kersteloot** te
vercoopen by hallegheboode de materialen van de gebrande hofstede op dYperstraete daer de
voornoemde Kersteloot te wonen plach op dYperstraete, van daer in te verhaelen xxxij pond
parisis van landspachte – met costen.

Maart 1585 – Hommelhof in de Hondstraat - SAP 331

Gheconsenteerd **Jan Moeraerd** te verhueren by hallegeboode ende verhooghinghe een hommelhoff liggende in de **Hondstraete** achter de huusinghen daer **Willem Devos, Pieter Ellieul ende Mahieu Devos**, nu ten tyden wonen, by partie, groot x pitten ofte daerontrent – telcx rechte.

11 maart 1585 – Hommelhof in de Lyssenthoek - SAP 365 - folio 262 verso

Jacob Quatghebeur heift gheocht jehens **Clays Steven** – drie vierendeel **hommelhof** inde Lyssenthoek metten oosthende lant aeldinghen van Jacob Willems - twesthende de **Brabantdreve** - van zuuden tlant vande aeldinghen van Elias Buewaere ende dat omme de somme van iij ponden x schele grooten – te betaelen ghereet ghelt met den halm - iij schele te godspenninck - xl schele te lyfcoope – alle ten laste vande blyvere
Ghealmt over erfve den xj marty 1585

1 april 1585 – Hommelhof in de Haghebaarthoek - SAP 365 - Folio 265

Franchois Keerne filius Franchois doude heift gheocht jehens **Barbele de weduwe van jan van Losvelde** zyn zuster ende jehens meester Mahieu de Pours haeren bystanden man - een ghemet hommelhof liggend inde Haeghebaerthoek – streckende metten westhende upde Meysenstraete - de noortzyde Joos Maerten - toosthende ende de zuutzyde tlant vande heer ande Clytte - ende dat omme de somme van neghen ponden x schele grooten vlaemsch den hoop - xxij schele parisic te godspenninck - zes ponden parisic te lyfcoope - te betaelen tvoorseide ghereet met den halm -
Ghealmt voorts over erfve den jste april lxxxv

15 mei 1585 – Hommelpersen – SAP 115 – Processen

Wij, **Jacob Beke ende Jacob Merlevede**, gheleden vier maendt ofte daer ontrent, verzocht wesende van voernoemde **Jaquemyne** de weduwe van **Pauwels Diedeman**, als nu huusvrauwe van **Willem Rouveroy**, om in onderhuer een partie hommelpersen; liggende ten hommelhove, dat Alaerd De Roode, in pachte heeft ghehouden, liggende langhes de **Crombickstraete** metgaders de elsen haeghe, staende langhes voornoemde hommelhof,

hebbe de voornoemde persen ende datte was, metgaders de voorseide haeghe tsaemen by goed estime ende prisie waerof bevonden de somme van zesthien ponden parisis ende duer die van de voorseide verzocht es leveringhe van attestatie, hebbende dese ghelevert ende onderteeckent desen xvde mey xvc lxxxv tich.

24 juni 1585 – Taksen voor de schipvaart – Resoluties B

Ter verghaderinghe van Baillyu, burghmeesters, schepenen, raed ende notable deser stede es gheresolveert dat omme te vinden de costen vande reparatie van **de schipvaerd** ende te maeken datmen zoude moghen vaeren tusschen sletten, men zal heffen ghereet ende eens van elcke koeye drie stuuvers, van elck peerd ofte merrie vj stuuvers, van elcke pondt vlaemsch van vercochte landen ende cathelen ten halme drie stuuvers een jaer lanck ten laste vande coopere ende elcken stoop wyns een jare lanck twee stuuvers, op elcke tonne vutvbauwen bier voor een jaer ij pond parisis, op elcke stoop ghebranden wyn voor ghelyck jaer xl schele parisis, alle incommende den iste hooymaendt eerstcommende ende zal daertoe ghestelt zyn een ontfanghere particulier op de gaige van twee stuuvers van elck pondt groote by hem tonffanghen ende in rekenynghe te bringhen.

Ordonnerende een yeghelick over te brynghen tghetalvan haere peerden ende koeyen an de ontfangher van desen, soo wel van buuten als binnen baillien, ten voorseide eersten in hooymaendt ende achte daeghen ommeloopende op peene van drie ponden parisis, de twee deelen Ten proffycyte van de voorseide schipvaerd, ende tweede ten proffycyte van de officier beslach doende

Actum den xxiiijste juny 1585

Ontfanghere byde wedt ende raed ghestelt Pieter Ellieul, ende bezorghere Jan Datin, die ghehouden wert vut te gheven billetten an de voornoemde ontfanghere omme den loon vande verckenden, beede op eedt

Ghepubliceert eodem

3 juli 1585 – Brouwers - Resoluties B

Verboden interativelick ende wel expresselick gheinterdiceert, conforme de voorgaende cueren ende statuten deser stede, dat gheene herberghiers, taverniers, tappers ofte andere insetene hemlieden vervoorderen te kelderen omme venten ofte slyten voor huerlieden eyghen eenighe bieren, zonder alvooren te haelen billet van de thresorier ende dat tooghende deghonne die tbier warranderen op de boete van drie ponden parisis, te bedeele naer de provisionelen verboode van de xxste in meye 1584

ende voorts op de verbuete van biere ende verbod van herberghe ofte tapen ende arbitrairelick correctie lastende de brauwiers gheene bieren te wercken dan hebbende billet ter ghelycke correctie ende restitutie van huerlieden dienst.

Dat oock niemant en bestae te tappen ofte venten eenighe bieren, eer anderstont die by eenighe van de wet ofte warandeerdere in toecommende tyden tordonneren ghewarrandeert ende ghestelt worden ten zekeren pryse op ghelycke boete, pene

ende correctie verbiedende de bieren ten hoogheren pryse te vercoopen dan die ghestelt werden opde zelve boete, pene ende correctie

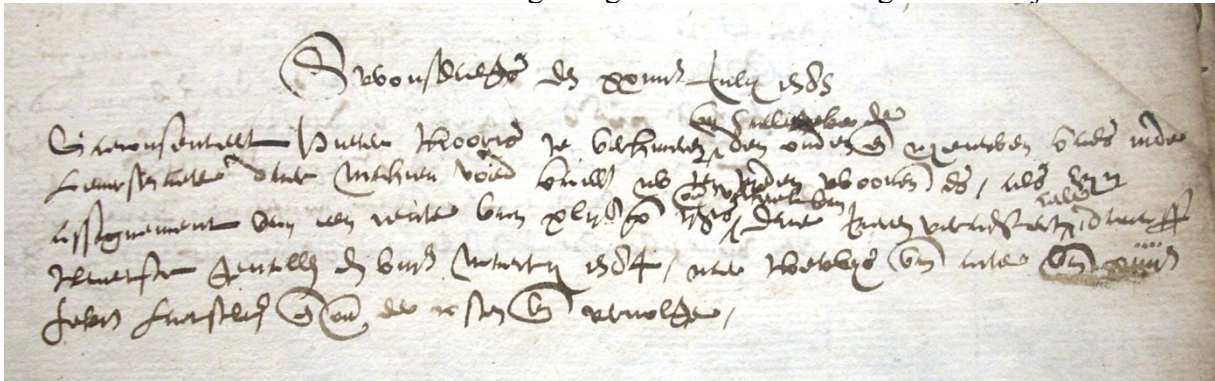
Dat oock niemand, wie hy zy, hem en vervoordere bier te wercken dan by de bierwerckers daertoe ghestelt opde voorseide boete van iij pond parisis ende verbeurte alsboven Actum en iijde july ghepubliceert den iiiijste der zelve 1585

24 juli 1585 – De Ouden en Nieuwen Baas in de Leverstraat - SAP 331

Swonsdaeghs den xxiiiijste july 1585

Gheconsentert **Pieter Thooris** te verhueren by hallegeboode **den ouden ende nyewen baes** inde Leverstraete daer **Mahieu Voed**, bailliu, nu ten tyden woonende es, als zyn assignement van een creatie van xlij pond parisis sjaers ome tgheheele van drie jaeren verachtert, danaff tlaetste gevallen den xiiiide maerty 1584 – naer tbewys ande acte van de xiiij de february laetsten
Ende om de costen van de vervolghe

Later in 18de eeuw wordt dit huis het hooghuis genoemd – als woning van de baljuw?

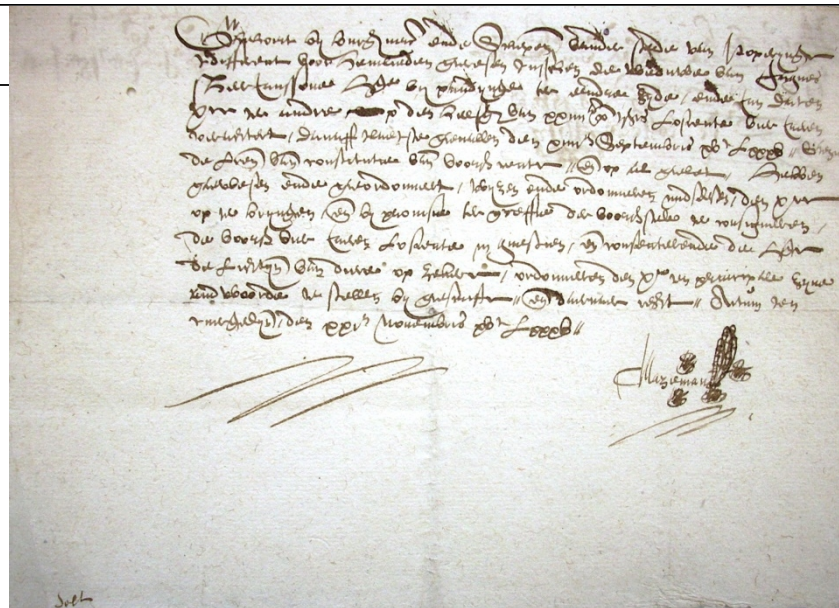
28 oktober 1585 – Ommestellynghe - Resoluties B

Ter verghaderynghe vander wet, raed ende notable, den xxviiij de octobris 1585 es gheresolveert te doene ommestellynghe op tghemeente omme te vinden de tachterheyd vande gaigen van ruyters deser stede, op de laetsten voed summe van pennynghen ende quoyeren

Item datmen sal commen in communicatie met die van Veurnambacht ende Veurne, nopende de hanzerie by hemlieden versocht.

Item dat **Christiaen Fobert** sal ontfanghen den pacht vande impost van wyn, bier ende bestial incommende den iste novembris eerstcommende op de gaige van iij schele parisis van tpondt grooten

Item datmen sal verpachten den impost ende assys opden ghebranden wyn voor een half jaer incommende als boven

16 november 1585 – Koop tonnen bier - SAP 244

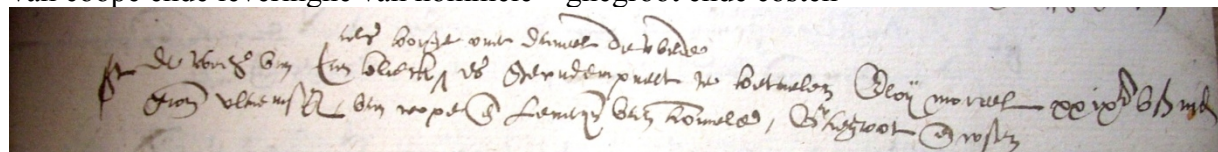
Christiaan de Cadt es ghecondempneert te bethaelen **Frans Keerne** xi pond parisis van coope van tonnen biers – ghegroot op pegelbouck end kosten
Jaques de Worm es ghecondempneert te bethaelen **Geeraert Baervoed** iij pond parisis teste van een cuere an den verweerder ghedaen

2 december 1585 – Cleene Bruggestratken - SAP 365 - Folio 287

Guilliamus de Rycke heift ghecocht teghen **Christiaan Baert** als procureur - ende **Jan Baert** ende **Hendrycke** zyne huusvrouw - een half ghemet hommelfhof liggende upt **Cleene Bruggestraetken** inde Edewarthouck - streckende metter oostzyde ende tnoorthende ande erfve van Martin Basseulx - de westzyde de heere - tzuuthende upt voorseide straetken - omme de somme van vier ponden grooten bloote erfve - zuuver ende onbelast - te betaelen ghereet ghelt met den halme - xx schele parisis voor een godtspennicnk - zes ponden parisis te lyfcoope ten laste vande blyvere - Ghealmp't voorts over erfve den ijde december 1585

7 december 1585 – Koop van hommelf - SAP 244

De wedewe van **Jan Blicck** als borge over **Daneel Dewede** es ghecondempneert te bethaelen Eloy Moreel xxix pond v schele iij deniers grooten vlaemsch van coope ende leveringhe van hommele – ghegroot ende kosten

14 december 1585 – Het sterfhuis van Jacob Melis - Processen - Nr. 14

In verband met het sterfhuis van Jacob Melis

Memorie van de goedynghe van **Jacob Melis** ende zyne huusvrouw Alvooren dat **Willem Vermeulen** heeft gecocht een peerde jehens **Gabriel van Thuune**

twee a drie jaer dagh ende daerinne verbonden heeft de goedinghen van **Jacob Melis** ende zijn huusvrouw doen ten tyden toebehoorende het welcke blycken zal by een registre van den greffier, est noodt.

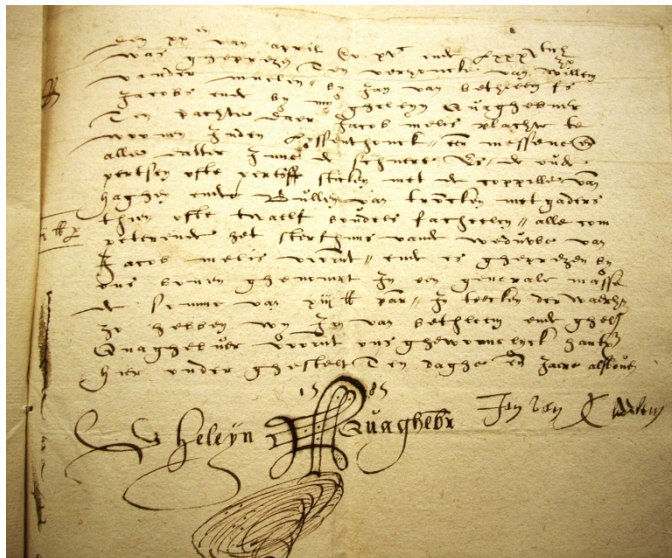
Item ten tweeden heeft Willem Vermeulene vercocht **Pieter Tavernier** eecken fasheelen van groote boomen ende die ghelevert die laegen an thommelhoff vande weduwe van Jacob Melis, de zelve fasheelen de voornoemde weduwe van Jacob Melis toegehoorende.

Item ten derden, dat de zelve Willem Vermeulene geperst heeft zyn hommele, gheperst met perssen vande weduwe van Jacob Melis ende de reste vercocht ende geborgen te zynen huuse

Item ten vierden dat Willem Vermeulene ghemerct heeft drie ofte vier gemeten lands om coorne te zaeyen met het mes – *mest* - dat de weduwe van Jacob Melis toebehoorde.

Item en heeft alsnu ter tydt gheene prys van zulcke goedynghe maer heeft in meeninghe prys te doen maken ende by dien het sterfhuus te abandonneeren ende wy sustineren ter contrarie.

Dit billet es overgeleyt voor burchmeesters ende schepenen vande stede van Poperinghe met den verbaelen heesch van **Christiaen Fobert** zoo hy procedeeert heeschende jehghens **Willem van Muelene**, zoo hy betrocken es verweerder ende copie verleent den zelve verweerder ter ordonnance van de wet den xiiiijde in december xvc lxxxv.

Den xxste van april xvc ende lxxxv tich was gheprezen ten verzoucke van Willem vander Muelene by Jan van Bethlehem filius Jacobus ende by my Gheleyn Quaghebuer ten pachte daer Jacob Melis placht te wonen **inden Lyssenthouck**

eenen messene ende alle datter inne de schuere es, de oude pertsen ofte pertsch sticken met de coppille vande hagen ende bullen van troncken metgaders thien oft twaelf bondels faceelen – alle competerende het sterfhuus vande weduwe van Jacob Melis voornoemd –

ende is gheprezen by ons boven ghenompt in een generale massa de somme van xiiij pond parisis

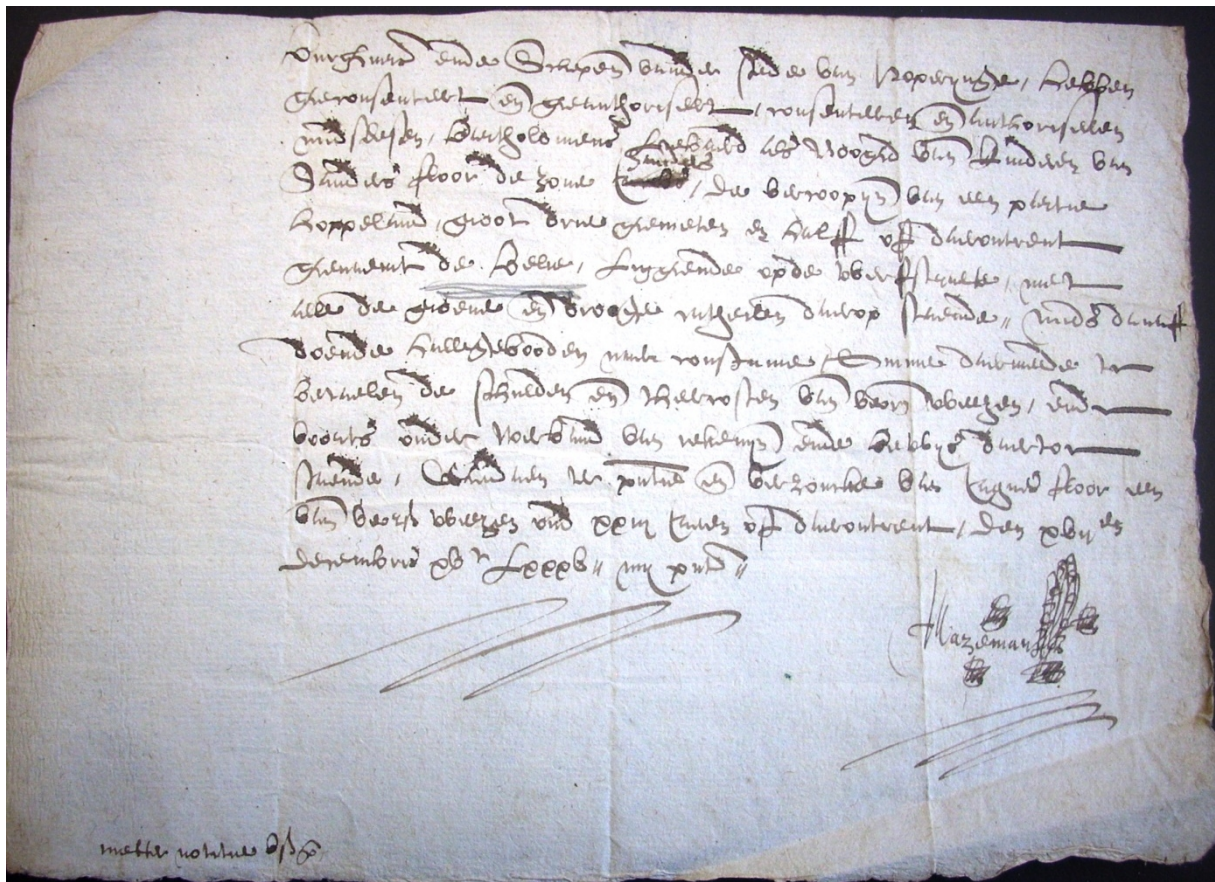
In teecken van waerheyt zo hebben wy **Jan van Bethlem ende Gheleyn Quaghebuer** voornoemt ons ghewoonelyck hanteecken onder ghestelt ten daghe ende jaere als boven 1585

14 december 1585 – Brouwketel - SAP 244

Jaqueline de wedewe van Pieter Butsaen

als hoir ende aeldynck van Pauwels Floor es ghecondempneert te bethaelen de wedewe van Lambrecht van Doene vij pond xiiij schele iij deniers grooten, van gheleenden ghelde omme de betaelinghe te doen vande randsoenen van de voornoemde wylen Sanders Floor, naer tbewys van cedulle onder de heescher ghebleven ende kosten

De selve inde zelve qualiteyt es ghecondempneert te bethaelen de voornoemde heescher is pond vi schele parisis van verschooten gelde in doncosten van de vercoopnghe van een brauketele – ghegroot op billet onder de heescher ghebleven ende kosten

In het register van **de halmen** of de landverkoopingen zit er een los blad waarop **Jacques Mazeman** in 1585 het volgende schreef:

Burchmeesters ende schepenen der stede van Poperinghe hebben gheconsenteert ende gheauthoriseert, consenteren ende autoriseren midts desen

Bartholomeus Liebaerd als vooghd van de kinderen van **Sander Floor**, de zone **Sanders**, de vercoopynghe van een partie **hoppeland**,

groot drie gemeten en half of daeromtrent, ghe-naemd **de Belie**

ligghende op **de Werfstraete** met alle de groene ende drooghe **catheylen** daerup staende midts daeraff doende de halleghebooden naer coustume

omme daarmede te betaelen de schulden ende **theercosten** vande voornoemde weezen ende voorts onder tverband van rekenynghe ende bewys daertoe staende

Ghedaeen ter presentie ende verzoucke van **Jaques Floor**, één van de voorseide weezen, oud xxij jaeren of daeromtrent

Den viij de decembris xvc lxxxv

My present **J. Mazeman**

Bartholomeus Liebaerd, de voogd van de kinderen van Sander Floor, krijgt van het magistraat van Poperinge, de toelating om een hoppeland te verkopen. Dat mag hij doen om met de opbrengst ervan de onderhoudskosten of de 'theercosten' van de wezen Floor te betalen. Liebaerd wordt wel verplicht om een rekening van zijn onkosten bij te houden.

Deze akte viel mij op omdat men ter uitzondering het woord 'hoppeland' gebruikt in plaats van het Poperingse en meest voorkomende 'hommelhof' dat men doorgaans in de halmen van deze periode vindt.

Het stuk grond ligt in de Werfstraat en wordt de 'Belie' genoemd.

Als we in 'De schatkamer van de Nederlandse taal' gaan zoeken, vinden we dat de oudste attestatie uit 1291 dateert en gevonden is te Brugge. Hier wordt dit woord gebruikt als de korte vorm van Mabelie of Sibelie.

We houden het dus op een verkorte vorm van de vrouwen naam Sibelie.

Een tweede stelling is dat 'belie' afkomstig is van 'Belewitte.'

Dit betekent dan weer zoveel als 'zachtaardig, goedertieren' en werd gebruikt als epitheton van God.

*In de Germaanse mythologie werden de **Belewitten** echter verpersoonlijkt tot een soort geesten, behorende tot de elven. Zij waren mannelijke tot de mens genegen geesten. Men had ook vrouwelijke geesten die men de 'bulwechsin' noemde. Hierin vinden we nog 'bul' of 'boel' een woord dat we nog kennen in ons 'boeleke'. Die 'bulwechsin' werden uiteindelijk de witte wiven. En deze goede witte wiven verloren hun goedaardige natuur en werden toverheksen. Het werden: vrouwen die des nachts pleghen te wanderen, die*

beelwite waren.

Belie is dus een woord zowel afgeleid van de vrouwen naam Sibelie of Sybille en van 'beelwite' wat zoveel betekent als vrouwelijke heks.

Als we nu 'Sybille' apart gaan opzoeken in onze schatkamer van de Nederlandse taal, vinden we dat 'Sybille' zoveel betekent als 'profeterende vrouw. In de klassieke oudheid naam van vrouwen die zich van orakels onderscheiden doordat zij ongevraagd de toekomst voorspelden. En dus zijn we dan weer bij onze tweede betekenis van 'beelwite'; een vrouw die ongevraagd de toekomst voorspelt.

Maar zijn alle vrouwen voor een man niet zo?

Belie is tevens afkomstig van 'beelde'.

En Beelde is, ook al volgens de Schatkamer van de Nederlandse taal: eene plant, thans bilze genaamd. In deze moderne tijden ook wel gekend als hyoscyamus niger of bilzekruid.

Deze éénjarige plant staat op de rode lijst in België, wat betekent dat ze bijna uitgestorven zijn. Ze worden 30 tot 60 centimeter groot en bloeien van juni tot oktober. De bladeren en ook de zaden werden voor hun roesopwekkend effect vroeger gerookt. Tot in de 17de eeuw werd ook bier met het zaad van bilzekruid versterkt.

Het wordt als geneeskrachtig gezien bij krampen en astma. De gehele plant is dus zeer giftig.

*Dodoens maakte al onderscheid tussen witte, gele, groene en zwarte bilzenkruid.
Over het zwarte bilzenkruid waarschuwde Dodoens al:*

Hyoscyamus niger.
Swerten Bilzen.

In summa die bladeren, stelen, bloemen, saet, wortels end sap van bilsen vercoelen alle verhittinghen, doen slapen ende versueten alle pijnen ende weedommen, maer die selve versuetenisse en es altijd niet goet oft bewaem, want duer alsdusdanighe versuetenisse die van seer cudencruyden als van opium, bilsen, scheerlinck ende dyerghelijcke coemt en wordt die sieckete oft pijn niet wechghenomen, maer dat lichaem ende ledt daer die weedom in es wordt voorsch ende half doot ghemaect, alzoo dattet die sieckete ende pijn niet ghevoelen en kan.

Ende als dat lichaem ende ledt wedrom tot hem selven coemt zou es die pijn meerder dan zy te voren was ende die sieckete es quaeder om ghesen mits dat sterck vercouwen van den zelven cruynen, dat die seickten sonderlinghe die coude seer wederspannich maect.

Ende daer om en salmen dusdanighe cruynen tot versuetenisse an eenighen pijnen niet ghebruycken dan in groote noot, als die pijnen groot ende onverdraghelick schijnen.

Hindernisse

Die bladeren, saet ende sap, sonderlinghe van den swerten bilsen, die hier te lande seer ghemeyn es, inghenomen alleen oft met

wijn, maect rasernier, ydeleheyte ende swaere droemen, den dronckenschappe seer ghelijck, die niet lichtelijcken en sceyden, ende den mensche ooc ter doot bringhen.

Het hoppeland 'De Belie' gelegen in de Werfstraat te Poperinge, krijgt daarmee wel een bijzondere betekenis. Misschien werd het land zo genoemd omdat de plaats ooit gekend werd omwille van het Bilzenkruid dat er stond.

Of omdat het toch wel een plaats was waar de Poperingse Sybilles samen kwamen?

21 december 1585 – Hommelpersen - SAP 244

Christaen Doom es ghecondempneert te bethaelen Jooris Visaige is pond sij schele iiii deniers grooten vlaemisch van coope ende leveringhe van vc en L hommelpertsen – ghegroot op cedulle onder de heescher ghebleven ende costen

+ stadsrekening 1685 - 1686

